

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tuontikaupparahastosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tuontikaupparahastosta annetun lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi vuoden 1990 loppuun ja lakia ehdotetaan muutettavaksi rahaston nykyisiä toimintatarpeita vastaavaksi. Rahas-

ton ensisijaisena tehtävänä olisi tuontipolttoaineiden hinnantasaussmaksujen välittäminen. Laki on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleva tuontikaupparahasto perustettiin 23 päivänä joulukuuta 1958 annetulla lailla (530/58) tuonnin turvaamiseksi tarpeellisten ulkomailta suoritettavien ostojen rahoittamiseksi ja muiden ulkomaankaupan turvaamista varten välttämättömien toimenpiteiden suorittamiseksi sekä ulkomaankaupassa esiintyvien hintavaihtelujen tasoittamiseksi. Tämä laki oli voimassa vuoden 1961 loppuun, mutta sen voimassaoloaikaa on sittemmin viisivuotiskausittain pidennetty, viimeksi 27 päivänä kesäkuuta 1980 annetulla lailla (486/80) vuoden 1985 loppuun.

Eräiden kansainvälisille hintavaihteluille herkien tuontitavaroiden ja raaka-aineiden vakaan kotimaisen hintatason ylläpitämiseksi on tuontikaupparahasto tehnyt maahantuojien kanssa sopimuksia, joilla tasoitetaan ulkomaankaupassa esiintyviä hintavaihteluja siten, että rahasto maksaa maahantuojalle tai saa siltä hinnanerokorvausta tavaroista sopimuksessa määrätyin ehdoin. Rahaston toiminta on viime vuosina supistunut ja sen suorittamista kauppatoimista ovat jäljellä vain eräät maahantuotavan puuvillan osto- ja

myyntijärjestelyt kotimaisten puuvillatehtaiden maksuaikojen järjestämiseksi.

Tuontikaupparahaston varoilla tapahtuneista eräiden polttonesteiden hinnantasaussjärjestelyistä luovuttiin vuoden 1984 huhtikuun lopussa rahaston irtisanottua vuonna 1974 tehdyn hinnanvaihtelusopimuksen. Tilalle on tullut 1 päivästä toukokuuta 1984 uusi tasausjärjestelmä, jota koskevien sopimusten mukaan asianomaiset polttonesteiden maahantuojat ja kotimainen valmistaja suorittavat keskenään hintojen tasauksiin liittyvät maksut. Tuontikaupparahasto toimii vain maksujen välittäjänä siten, että kyseisten yhtiöiden suoritukset toisilleen välitetään rahaston kautta, mutta suorituksiin ei käytetä rahaston varoja. Tasausjärjestelyssä ei käytetä valtion varoja eikä siitä aiheudu valtiolle kustannuksia.

Polttonesteiden hintavaihtelujen tasaaminen nykyisen järjestelmän puitteissa ja edellä selostetut puuvillan osto- ja myyntijärjestelyt edellyttävät vastaisuudessakin tuontikaupparahaston puitteissa toteutettavia järjestelyjä. Kuluvana vuonna tehdyt tällaisia järjestelyjä koskevat sopimukset edellyttävät niin ikään rahaston maksutoimenpiteitä myös vuoden 1986 aikana. Tämän vuoksi ja koska joissakin erityistilanteissa saattaa ilmetä tarvetta edesauttaa kauppasopimusten toteutusta tuontikaupparahaston avulla toteutettavien

järjestelyin, ehdotetaan tuontikaupparahastosta annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vuoden 1990 loppuun. Lakia ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että laista poistettaisiin muut kuin rahaston nykyisen toiminnan kannalta tarpeelliset säännökset. Ehdotetut muutokset vastaavat hallituksen valtion vuoden 1983 kolmannen lisämenoarvioesityksen yhteydessä esittämää kantaa, jonka mukaan tuontikaupparahaston hinnantasaussjärjestelyjen ei tulisi rasittaa valtiontaloutta. Tuontikaupparahaston hallintotoimikunta ja kauppa- ja teollisuusministeriön asettama polttonesteiden tuontihintojen tasaamista selvittänyt työryhmä ovat osaltaan esittäneet tuontikaupparahastosta annetun lain voimassaoloajan jatkamista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Pykälän 1 momentti muutettaisiin vastaamaan nykytilannetta, jossa rahaston pääoman muodostavat rahastoon tulo- ja menoarviossa siirretyt tai siihen muutoin kertyvät varat. Pykälän 2 momentti esitetään muutettavaksi siten, että momenttiin sisällytettäisiin nykyisen 2 a §:n mukaisia tuontikaupparahaston lainanottovaltuuksia vastaavat säännökset.

3 §. Nykyisen 3 §:n tasauskorvausten maksamista koskevat säännökset poistettaisiin tarpeettomina ja nykyisen lain 5 §:ään sisältyvä hinnantasaussopimuksen tekemistä koskeva säännös muutettaisiin vastaamaan polttonesteiden hinnantasauksen nykyistä sopimuskäytäntöä ja sijoitettaisiin muutettuun 3 §:ään.

4 §. Tuontikaupparahaston hallintotoimikunta ehdotetaan muutettavaksi johtokunnaksi ja sen jäsenmäärä rajattavaksi puheenjohtajaan ja enintään seitsemään muuhun jäseneseen. Nykyisen lain 4 §:n 1 momentin säännös tuontikaupparahaston varojen käytöstä säilytettäisiin nykyisellään ja nykyiset 4 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina.

5 §. Nykyisen lain 7 § ehdotetaan otettavaksi 5 §:ään.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kun tuontikaupparahaston varojen sitomisesta tuontihintojen tasaukseen on luovuttu, ei rahaston toimintaan tarvita siirtoja valtion tulo- ja menoarviosta eikä se näin ollen rasita valtiontaloutta. Nykyoloissa tarpeettomiksi käyneiden tasauskorvausten maksamista koskevien säännösten poistamisen vuoksi tulisi tuontia turvaavien hinnantasaussjärjestelyjen vastaisuudessa tapahtua asianomaisten yritysten välisten sopimusjärjestelyjen puitteissa.

6 §. Lain täytäntöönpanoa ja soveltamista koskeva 11 §:n säännös ehdotetaan otettavaksi 6 §:ään.

Tuontikaupparahaston hallintotoimikunnan (eli ehdotetun johtokunnan) päätösvaltaisuutta ja äänestysmenettelyä koskevat säännökset ehdotetaan poistettaviksi laista ja sisällytettäväksi tuontikaupparahastosta annettavaan valtioneuvoston päätökseen.

7 §. Laki olisi voimassa vuoden 1990 loppuun, jolloin tuontikaupparahaston varat siirrettäisiin valtiovarastoon. Nykyisen lain 8—12 § kumottaisiin. Nykyisen lain 8—10 §:n tasauskorvausten suorittamista, muutoksenhakua ja täytäntöönpanokustannusten korvaamista koskevat säännökset eivät enää ole tarpeen ja ehdotuksen 6 ja 7 § korvaisivat nykyisen lain 11 ja 12 §:n.

2. Voimaantulo

Laki saatettaisiin voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tuontikaupparahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuontikaupparahastosta 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (530/58) 2 a § sekä 8—12 §, näistä 2 a § sellaisena kuin se on 26 päivänä toukokuuta 1978 annetussa laissa (362/78), sekä *muutetaan* 2, 3 sekä 4—7 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1959 ja 19 päivänä maaliskuuta 1982 annetuilla laeilla (502/59 ja 204/82) sekä 6 § osittain muutettuna 11 päivänä kesäkuuta 1965 annetulla lailla (321/65), näin kuuluviksi:

2 §

Tuontikaupparahaston pääoman muodostavat varat, jotka valtion tulo- ja menoarviossa on tuontikaupparahastoon siirretty tai jotka sinne muutoin kertyvät.

Tuontikaupparahaston toimintaa varten voidaan valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa lainaa enintään 300 miljoonaa markkaa.

3 §

Polttonesteiden hinnanvaihtelujen tasoittamiseksi voidaan maahantuoja, valmistajien ja tuontikaupparahaston kesken tehdä sopimuksia hintojen tasaamisesta siten, että maahantuoja maksaa tuontikaupparahaston välityksin valmistajalle tai saa tältä hinnanerokorvausta sopimuksessa mainituista tuotteista siinä määrätyn ehdoin.

4 §

Tuontikaupparahaston toiminnasta samoin kuin sen varojen käytöstä lain 1 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin päättää tuontikaupparahaston

johtokunta siten kuin valtioneuvosto tarkemmin määrää. Johtokunnassa, jonka valtioneuvosto nimittää, on puheenjohtaja ja enintään seitsemän muuta jäsentä. Valtioneuvosto määrää johtokunnan jäsenten keskuudesta varapuheenjohtajan.

5 §

Tuontikaupparahasto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena ja sen hoidossa.

6 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtioneuvosto.

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1959 ja on voimassa vuoden 1990 loppuun, jolloin tuontikaupparahaston varat siirretään valtiovarastoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Jermu Laine*

Laki

tuontikaupparahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tuontikaupparahastosta 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (530/58) 2 a § sekä 8—12 § näistä 2 a § sellaisena kuin se on 26 päivänä toukokuuta 1978 annetussa laissa (362/78) sekä *muutetaan* 2, 3 sekä 4—7 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1959 ja 19 päivänä maaliskuuta 1982 annetuilla laeilla (502/59 ja 204/82) sekä 6 § osittain muutettuna 11 päivänä kesäkuuta 1965 annetulla lailla (321/65), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

2 §

Tuontikaupparahaston pääoman muodostavat *kauppa- ja teollisuusrahastosta* 10 päivänä *tammikuuta* 1941 annetulla lailla (17/41) *perustetun kauppa- ja teollisuusrahaston varat, jotka tämän lain voimaantullessa siirtyvät tuontikaupparahaston varoiksi, sekä* varat, jotka valtion tulo- ja menoarviossa on tuontikaupparahastoon siirretty tai jotka siihen muutoin kertyvät.

Tuontikaupparahasto vastaa niistä veloista ja sitoumuksista, joita kauppa- ja teollisuusrahastolla on 1 momentissa mainitun lain voimassaolon päättyessä.

2 a §

Tuontikaupparahaston hallintotoimikunta voi valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa tuontikaupparahaston toimintaa varten lainaa, jonka määrä saa *samanaikaisesti* olla enintään 300 miljoonaa markkaa. (Ks. ehdotuksen 2 §:n 2 momenttia)

3 §

Ulkomaankaupassa esiintyvien hintavaihtelujen tasoittamiseksi voidaan valtioneuvoston tarkemmin määräämistä tarvikkeista niiden maahantuojille ja valmistajille myöntää tasauskorvauksia, joiden suuruuden tuontikaupparahaston hallintotoimikunta päättää.

Hallintotoimikunnalla on oikeus julistaa tasauskorvaus menetetyksi, jos 1 momentissa tarkoitettujen tarvikkeiden maahantuojia tai valmistajia ei ole esittänyt korvauksen laskemista varten tarpeellista selvitystä hallintotoimikunnan määräämässä ajassa.

Ehdotus

2 §

Tuontikaupparahaston pääoman muodostavat varat, jotka valtion tulo- ja menoarviossa on tuontikaupparahastoon siirretty tai jotka sinne muutoin kertyvät.

Tuontikaupparahaston toimintaa varten voidaan valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa *lainaa enintään 300 miljoonaa markkaa*. (Ks. voimassa olevaa 2 a §:ää)

2 a §

(Kumotaan)

3 §

Polttonesteiden hinnanvaihtelujen tasoittamiseksi voidaan maahantuojien, valmistajien ja tuontikaupparahaston kesken tehdä sopimuksia hintojen tasaamisesta siten, että maahantuojia maksaa tuontikaupparahaston välityksin valmistajalle tai saa tältä hinnanerokorvausta sopimuksessa mainituista tuotteista siinä määrätyn ehdoin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Tuontikaupparahaston varojen käytöstä tässä laissa edellytettyyn muuhun kuin 3 §:ssä mainittuun tarkoitukseen päättää tuontikaupparahaston hallintotoimikunta siten, kuin valtioneuvosto tarkemmin määrää.

Tuontikaupparahaston hallintotoimikunta voi päättää maksettavaksi rahaston varoista valtion varmuusvarastoista 23 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (531/58) perusteella varastoitujen tuontitavaroiden varastoinnista aiheutuneet kulut siten kuin valtioneuvosto tarkemmin määrää.

Valtioneuvosto voi tuontikaupparahaston aseman ja tehtävät huomioon ottaen päättää, voidaanko ja minkä verran rahaston varoja siirtää valtiovarastoon.

5 §

Tuontikaupparahaston hallintotoimikunta voi maahantuojien kanssa tehdä sopimuksia, joilla tasoitetaan ulkomaankaupassa esiintyviä hintavaihteluja siten, että tuontikaupparahasto maksaa maahantuojalle tai saa siltä hinnanerokorvausta sopimuksessa mainituista tarvikkeista siinä määrättyin ehdoin.

6 §

Tuontikaupparahaston hallintotoimikunnan muodostaa puheenjohtaja ja enintään kymmenen jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää. Valtioneuvosto määrää myös kuka jäsenistä on oleva varapuheenjohtaja.

Hallintotoimikunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kolme jäsentä on kokouksessa saapuvilla. asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Valtioneuvosto määrää hallintotoimikunnan jaoston, puheenjohtajan tai jäsenten taikka toimihenkilöiden oikeudesta suorittaa hallintotoimikunnan puolesta ne tehtävät, jotka johtuvat hallintotoimikunnan tekemien päätösten täytäntöönpanosta tai tarkoittavat hallintotoimikunnassa käsiteltävien asiain valmistelua. Valtioneuvosto voi myös määrätä jonkin viranomaisen hoitamaan tämän lain täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä.

4 §

Tuontikaupparahaston toiminnasta samoin kuin sen varojen käytöstä lain 1 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin päättää tuontikaupparahaston johtokunta siten kuin valtioneuvosto tarkemmin määrää. Johtokunnassa, jonka valtioneuvosto nimeää on puheenjohtaja ja enintään seitsemän muuta jäsentä. Valtioneuvosto määrää johtokunnan jäsenten keskuudesta varapuheenjohtajan.

5 §

Tuontikaupparahasto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena ja sen hoidossa. (Ks. voimassa olevaa 7 §:ää)

6 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtioneuvosto. (Ks. voimassa olevaa 11 §:ää)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Tuontikaupparahasto toimii kauppa- ja teollisuusministeriön alaisena ja sen hoidossa. (ks. ehdotuksen 5 §:ää)

7 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1959 ja on voimassa vuoden 1990 loppuun, jolloin tuontikaupparahaston varat siirretään valtiovarastoon. (Ks. voimassa olevaa 12 §:ää)

8 §

Maksuvelvollisuus, joka on syntynyt 30 päivänä joulukuuta 1957 annetun hinnantasausslain (442/57) nojalla, on täytettävä tuontikaupparahaston hallintotoimikunnan sanotun hinnantasausslain nojalla voimassa olleiden perusteiden mukaisesti määräämällä tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut tasausmaksut peritään tuontikaupparahastoon ja tasauskorvaukset suoritetaan siitä.

(Kumotaan)

8 §

9 §

Valtioneuvoston tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Joka ei tyydy hallintotoimikunnan yksittäistapauksessa maksettavan tasauskorvauksen suuruutta koskevaan päätökseen, saa hakea siihen kirjallisesti muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon, tiedoksi saantipäivää lukuunottamatta.

(Kumotaan)

9 §

10 §

Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuvat kustannukset suoritetaan rahaston varoista.

(Kumotaan)

10 §

11 §

Tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa tarvittaessa valtioneuvosto. (Ks. ehdotuksen 6 §)

(Kumotaan)

11 §

12 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1959 ja on voimassa vuoden 1961 loppuun, jolloin tuontikaupparahaston varat siirretään valtiovarastoon. (Ks. ehdotuksen 7 §:ää)

(Kumotaan)

12 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .